

Julaftengudstjeneste

Fjellhamar kirke julaften 2009

Lukas 2,1-14

PREKEN

1. KLIMAFORHANDLINGER MED HVERANDRE

Noe av det som har vært mest på nyhetene de siste par ukene før jul er klimaforhandlingene i København. Jeg var faktisk så heldig at jeg var med på en klimaseilas fra Oslo til København med 1200 andre mens forhandlingene pågikk. Spennende å oppleve det litt på nært hold.

Som dere kanskje vet så gikk de forhandlingene nokså dårlig. Alle er vel enig om at de fattigste som har forurenset minst rammest hardest, og de rike som har forurenset mest rammest minst. Så skylda er man nok enig om. Verre er det med hvem som skal betale regningen for å rydde opp, ca 600 milliarder kroner per år. Man må dele på et vis, ja, men hvordan? De rike landene vil ikke love noe mer hvis ikke de fattige landene også lover noe. Men de vil ikke love noe før de rike landene har lovet mye mer. Det var her det stoppet nesten helt opp og de ble vel enig om bare noen småting og at de må prøve igjen om noen år. Ingen vil ta mer ansvar for betalingen enn de må, vil ikke ofre noe mer enn de er absolutt nødt til.

Men dette kjenner vi igjen. Dere barn, hvis du og broren eller søsteren din har rota til skikkelig et sted og må rydde opp sammen. Da blir det sånn at man bruker mesteparten av tida til å krangle om hvem som hadde mest skyld i den ulovlige rotinga og hvem som har gjort mest. Ingen vil ta mer ansvar og rydde opp mer enn den andre. Og oss voksne. Rydding og vasking hjemme i huset er kanskje vel fordelt hjemme for mange, men jeg tror fort det kan bli litt det samme her. Hvem har rota og hvem skal rydde? Og hvis vi har fordeling på det – hvor ofte trengs det egentlig å ryddes og gjøre rent i et hus? Og hvor ryddig må det være for at man skal kunne ha folk på besøk?

Selv hjemme i våre familier, mellom noen få mennesker, kan det være utrolig vanskelig å bli enig om hvem som har skylda og hvem som skal ordne opp, når og hvordan. En klimavtale er jo gigasvær, den er egentlig mellom 7 milliarder mennesker i over 200 land. Er ikke rart det er vanskelig for oss mennesker å inngå en klimaavtale. Vi kan jo bare ta en test her. Veldig forenklet og symbolsk, men en test. De som er klare for å gå ned 100 000 i lønn og kjøre halvparten så mye bil, kan stille seg i kø her. Ikke dytt det er plass til alle. De som var i København forhandler på vegne av oss. Kanskje ikke så rart avtalen ble så uforpliktende?

2. FORHANDLINGER MED GUD

I jula får vi et eksempel på forhandlerkunst på guddommelig nivå. Over tid hadde menneskene forurenset forholdet til Gud. Det var blitt masse rot og skitt. En dyp konflikt. Gud skapte mennesket for å ta vare på skaperverket, hverandre og leve i fortrolighet med han. Og det er ikke noe ubetydelig rot og skitt for Gud det vi snakker om. Stammer, nasjoner og ulike grupper går om igjen og om igjen til krig og dreper uten hensyn. Jevnt og trutt får strid, krangel, sjalusi og misunnelse, grådighet og hat oss til å bli harde, mobbe, stjele, bruke vold og drepe i vårt eget samfunn, ja, til og med i vår egen familie. På ny og på ny orker vi ikke eller vil ikke bry oss om folk som sliter og har det vanskelig, men lukker oss inn i vår egen lille verden. Da er det alvorlig forurensning i forhold til Gud. Det er en dyp konflikt mellom Guds gode og kjærlige vilje og menneskehetens livsførsel. Det er tøffe realiteter i

forhandlingene mellom himmel og jord. Hvem skal rydde opp og betale prisen for alt det onde som menneskenes historie har frembrakt?

3. FORHANDLERKUNST

Da kommer jul med forhandlerkunst som vi vel knapt har sett maken til. Gud sier: Jeg skal betale, selv om skylda er deres og prisen er høy. Og så sender han sin sønn, Jesus, JC, til jorda. En fattig 14-årig jente trolovet med en snekker i et okkupert land blir hans mor. Fødselen skjer i en skitten, sliten stall hvor matfatet til dyra er det beste stedet å legge den nyfødte. Den vonde lukta bryr de seg ikke om for den er de vant til. Noe tjuvpakk av noen gjeterer er de første som kommer på besøk. Og på grunn av en maktgal kong Herodes må de raskt flykte og Jesus lever som flyktning i halve barndommen sin. Og når vi vet hva som skjer i påsken kan vi trygt si at Jesus ikke valgte noen enkel vei. Han tok på seg skylda og betalte en høy pris.

Når Jesus av Maria tas inn i vår historie og vår situasjon så er det for å bli ett med oss hadde skylda for konflikten og så ordne opp i den for oss alle. Han er klar for å ta trøkken, for å ofre seg. På den måten får han til en ny bindende avtale mellom Gud og mennesker. Han soner straffen, vi får tilgivelse og fred med Gud. Jesus har gitt oss en fredsavtale med Gud.

4. JULEGLEDE

Men skal vi ikke ha det litt hyggelig nå som det er jul, da? Være glade og sånn? Jo, nettopp. Vi feirer fødselsdagen til verdens råeste forhandler, JC, som har gitt oss en fantastisk ny bindende avtale, en evig fredsavtale, med selveste sjefen. Derfor danser vi rundt treet mens vi synger julesanger, lager ekstra god mat, gir hverandre gaver, går i kirka, prøver å tenke litt ekstra på de som ikke har det så bra. Fordi det lille barnet og det liv han levde klarte å redde forhandlingene med Gud fra fiasko. Det var jo det englene sa til gjeterne samme natt han ble født: Jeg kommer med bud til dere om en stor glede, en glede for alle. I dag er det født dere en frelser, en redningsmann.

Hvorfor gjorde han det? Tja. Den eneste forklaring som er troverdig er at han bryr seg utrolig om oss alle. Det er typisk Gud å sette andre foran seg selv. Det er typisk Gud å ville ofre seg for andre. Det er typisk Gud å bry seg. Det er typisk Gud å være fylt av kjærlighet. Til deg og meg. Det utfordrer jo oss til å være sånn sjøl når vi går hjem til vårt etterpåk. Når vi skal "deale" med store eller små konflikter hjemme, i klasserommet, på jobben. Jesus hadde en sånn omsorg og kjærlighet til oss at han var villig til å gjøre det som måtte til. Han vil så gjerne at vi skal leve i fred med Gud, hverandre, og en litt presset moder jord. Så la oss inspirert av julens store fredsavtale mellom himmel og jord gjøre vårt og mer til at mange fredsavtaler blir inngått der vi lever vårt liv.